

vikling af større kirkelig Frihed under Hensyn til den Trang, der skulde vise sig hos Folket — efter det ærede Medlem for Odense Amts 5te Valgkreds ikke hos Majoriteten, men, som han meente, maaskee endogsaa kun hos en mindre Minoritet — ligger der Noget, om hvis Udstrækning og Begrænsning det er vanskeligt at gjøre sig Begreb, og det er det, som foranledigede mig til at tage Ordet, for at gjøre en Bemærkning med Hensyn til Forventningen om, at man i den nærmeste Fremtid gennem Lov skulde kunne faae fremkaldt en saadan større Udvikling. For mig staaer det nemlig aldeles klart, at det ved Siden af hele den Myndighed, hvor med Staten og den lovgivende Magt kan gribe ind i, hvad der berører Folketkirkens ydre og indre Forhold, ogsaa er fuldkommen nødvendigt, at den Trang, som navnlig det ærede Medlem for Odense Amts 5te Valgkreds fremhævede, fremgaar som Noget, der virkelig eksisterer, paa en saadan Maade, at der er Anledning for den lovgivende Magt til at sætte sig i Virksomhed. Dernæst maa det ogsaa staae klart for den lovgivende Magt, hvad det da er, der egentlig tilsigtes, hvad det er for en Frihed der ønskes, og hvilke Forhold den skal omfatte; thi hvor der er Spørgsmaal om de kirkelige Forhold, og navnlig om de indre, kan man ikke iforveien sige sig selv, hvorhen det er, Bængselen gaar, eller hvad det er, der attraaes. Hvorledes man nemlig end er stillet med Hensyn til de formeentlige Mangler, som finde Sted i Folketirken, vil den dog altid gaae ud paa at tilveibringe en Tilstand, hvori det kirkelig Liv, det religiøse Liv kan næres, kan finde tilstrækkelig Fremme og frugtbar gjøres, saaledes at det fyldestgjør baade det større Samfund og de enkelte Individuer. Alt dette maa foreligge klart, men det kan det ikke komme til, naar den, der skal udgjøre den ene Deel af den lovgivende Magt i kirkelige Sager, bliver Rigsdagen, og jeg glæder mig ved at kunne sige, at denne Udtalelse vil finde fuldkommen Samstemning hos det ærede Medlem for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning), som ved flere Leiligheder har erklæret, at Rigsdagen ikke som saadan er — for at bruge hans eget Udtryk — kaldet til at lovgive om de kirkelige Anliggender. Først man kan komme ind paa Afgjø-

relsen af saadanne Forhold, troer jeg, at Folket gennem et kirkeligt Organ maa kunne komme til at vise, hvilken dets Trang er, hvad det er, man ønsker gjort, og paa hvilken Maade, det skal ske. Hvorledes dette Organ skal ordnes, hvilket Omfang af Ret et saadant Organ, en saadan repræsentativ Forsamling skal have, er Noget, som den lovgivende Magt selv maa bestemme, men, naar denne har fastsat, enten at dette Organ skal have Ret til at afgive Betænkninger, over kirkelige Spørgsmaal, eller kun til at være mere raadgivende, vil enhver Trang for Rigsdagens Bedkommende blive fyldestgjort, idet den paa den Maade gennem Mænd, netop valgte af Folket for at gjøre disse Krav gjældende, kommer i Rundskab om, hvad det er, der i saa Henseende rører sig. — Jeg troer nemlig ikke, det vil finde nogen Modsigelse, at Valgene til Rigsdagen foregaae under andre Hensyn, end Hensynet til de kirkelige Forhold. Enhver Rigsdagsmand har sikkert en levende Interesse for Udviklingen af de kirkelige Forhold; men vi ere dog ikke valgte med Hensyn dertil, og det forekommer mig, at Folket maa have en Ret til, at det, ligesom, det nu foretager Valgene til Rigsdagen af andre og navnlig af politiske Hensyn, ogsaa af sin Midte vælger dem, der skulle gjøre de kirkelige Antagender og den kirkelige Trang gjældende paa rette Sted, men der er naturligviis ikke for mig Tale om her at paapege, hvorledes dette skulde finde Sted. Jeg har taget Ordet for at fremkomme med den Bemærkning, at man hverken til Betægtelsen eller til Forkastelsen af den foreliggende Lov tør knytte den Forudsætning, at der derved skulde beredes, enten en lettere eller en vanskeligere Vej til en større kirkelig Frihed; thi jeg maa finde, saaledes som jeg har tilladt mig at bemærke, at det er aldeles nødvendigt, at de forskjellige Anstuelser blive repræsenterede paa en saadan Maade, at de ogsaa kunne ligge klarere for paa Rigsdagen gennem de Udtalelser, hvormed et saadant kirkeligt Organ kunde fremkomme. — Det er fremdeles en Selsølg, at jeg ikke skal indlade mig paa Enteltheder i Anledning af de Udtalelser, som have været rettede paa at paavise, at der i Kirken paa forskjellig Maade viser sig en forskjellig Trang, men een Ting troer jeg staaer fast, og det er,